

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोंकण कृषि विद्यापीठ,
दापोली-४१५७१२, जि. रत्नागिरी

अचूक उत्पादन पध्दती (PRECISION FARMING)

अधिक माहितीसाठी

जलसिंचन आणि निचरा अभियांत्रिकी विभाग
कृषि अभियांत्रिकी आणि तंत्रज्ञान महाविद्यालय,
दापोली

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ,
दापोली-४१५७१२, जि. रत्नागिरी

अचूक उत्पादन पध्दती (PRECISION FARMING)

पिक	केळी(Grand NaineG - 9)	स्ट्रॉबेरी	कलिंगड
पिकातील अंतर	१.७५ मी ग १.७५ मी	०.३० मी ग ०.३० मी	०.५० मी ग १.५ मी
झाडांची संख्या (प्रति हेक्टर)	३२६५ रोपे/हे	१,११,१११ रोपे/हे	१०००० नग/हे
पाणी देण्याची पध्दत	ठिबक सिंचन (४ लिटर प्रती तास विसर्गे)	ठिबक सिंचन (४ लिटर प्रती तास विसर्गे)	ठिबक सिंचन (४ लिटर प्रती तास विसर्गे)
लागणारे एकूण पाणी	७५.१२ से.मी.	२८.२० से. मी.	३९.९५ से.मी.
खते	शिफारशीत मात्रेच्या २००:१००:१०० टक्के	१००:७०:८५ किला प्रती हेक्टर	१००:५०:५० किलो प्रती हेक्टर
हेक्टरी उत्पादन	७१.८० टन प्रती हेक्टर	१४. ५० टन/हेक्टर	५७.०५ टन प्रती हेक्टर
उत्पादन खर्च (रूपये/हेक्टर)	१,३८,११६ प्रती हेक्टर	रू.५,८१,५०३ प्रती हेक्टर	१,००,४१८ प्रती हेक्टर
नफा खर्च गुणोत्तर	२:३४	२:९९	३:४४
पाणी वापर क्षमता (टन प्रती हेक्टर प्रती सेमी)	०.९५	५.१४	३.५२
पाण्याची बचत	६१.६२ टक्के	५० टक्के	३९.९५ टक्के

कृषि तंत्रज्ञान माहिती केंद्र, दापोली

atickkv@gmail.com

www.dbskkv.org

डॉ. बाळासाहेब सावंत कृषि विद्यापीठ,
दापोली-४१५७१२, जि. रत्नागिरी

स्वयंचलित सिंचन यंत्रणा

- १) जमिनीतील उपलब्ध ओलाव्यावर आधारित काम करते
- २) जमिन कायमस्वरूपी वाफसा स्थितीमध्ये राहते
- ३) छोट्या/मोठ्या सर्व शेतकऱ्यासाठी उपयुक्त
- ४) सर्व प्रकारच्या जमिनीसाठी व पिकासाठी उपयुक्त

मनुष्यचलित/हायड्रोपोनिक संच

- १) शहरी भागामध्ये/कमी जागेमध्ये विषमुक्त भाजीपाला उत्पादनासाठी उपयुक्त तंत्रज्ञान
- २) छोट्या कुटुंबाची पालेभाजीची गरज लक्षात ठेवून निर्मिती
- ३) कमी जागेत, कमी श्रमात व अकुशल मनुष्य देखील भाजीपाला उत्पादन घेवू शकतो.

केळी: अचूक उत्पादन पध्दती

पिक	केळी
पिकातीलअंतर	१.७५ मी ग १.७५ मी (दोन ओळीतील ग दोन झाडातील)
झाडांची संख्या (प्रति हेक्टरी)	३२६५ रोपे/हे
पाणी देण्याचीपध्दत	प्रती गादी वाफा एक लॅटरल प्रमाणे ठिबक सिंचन (४ लिटर प्रती तास विसर्ग व २ तोट्याप्रती झाड) दोन तोट्यातील अंतर ४० से.मी. (बुध्यापासून २०—२० सेमीप्रमाणे)
लागणारे एकूण पाणी	७५.१२ से.मी.
सरासरी लागणारे पाणी (झाड प्रति लिटर)	७.० लि. प्रती झाड

डॉ. बाळासाहेब सावंत कृषि विद्यापीठ,
दापोली-४१५७१२, जि. रत्नागिरी

खते	शिफारशीत मात्रेच्या १२० टक्के (शिफारशीत मात्रा नत्र:स्फुरद:पालाश) (२००:१००:१०० किलोप्रती हेक्टर)
लागवड	गादीवाफे
पिकाचीजात	Grand Naine G - 9
हेक्टरीउत्पादन	७१.८० टन प्रती हेक्टर
प्रतीझाडउत्पादन, (किलोग्रॅम)	२२ किलो प्रती झाड
उत्पादन खर्च (रूपये/हेक्टर)	१,३८,११६
निव्वळनफा (रूपये/हेक्टर)	१,८४,९८४ (नफा खर्च गुणोत्तर २:३४)
पाणी वापर क्षमता (टन प्रतीहेक्टरप्रती सेमी)	०.९५
खतवापर क्षमता	०.४६
पाण्याचीबचत	६१.६२ टक्के

कलिंगड: अचूकउत्पादनपध्दती

पिक	कलिंगड
अंतर	०.५० मी X २.०० मी (दोन ओळीती लअंतर ०.५० मी X दोन झाडातील अंतर २.०० मी)
रोपांची संख्या	१०००० नग/हे

डॉ. बाळासाहेब सावंत कृषि विद्यापीठ,
दापोली-४१५७१२, जि. रत्नागिरी

पाणी देण्याची पध्दत	ठिबक सिंचन (४ लि प्रती तास विसर्ग, १ तोटी प्रती दोन झाडे) (दोन लॅटरलमधील अंतर २ मी.)
एकूण लागणारे पाणी	३९.९५ से.मी.
लागणारे पाणी (झाडप्रती लिटर)	४.५ लि.
खते/हेक्टर	शिफारशीत मात्रेच्या १०० टक्के (शिफारशीत मात्रा नत्र:स्फुरद:पालाश) (१००:५०:५० किलो)
लागवडीची पध्दत	जोड ओळ पध्दत काळे प्लॅस्टिक आच्छादन
पिकाची जात	नामधारी— २९५
हेक्टरी उत्पादन	५७५.०५ क्विंटल प्रती हेक्टर
प्रती झाड उत्पादन, किलो ग्रॅम	५.७५ किलो प्रती झाड
उत्पादन खर्च (रूपये/हेक्टर)	१,००,४१८
निव्वळ नफा (रूपये/हेक्टर)	२,४४,६१२
नफा खर्च गुणोत्तर	३.४४
पाणी वापर क्षमता (क्विंटल प्रती हेक्टर प्रती सेमी)	३५.२०
खत वापर क्षमता	०.२३
पाण्याची बचत	३९.९५ टक्के

स्ट्रॉबेरी: अचूकउत्पादनपध्दती

डॉ. बाळासाहेब सावंत कृषि विद्यापीठ,
दापोली-४१५७१२, जि. रत्नागिरी

पिक	स्ट्रॉबेरी
पिकातीलअंतर	०.३० मी ग ०.३० मी (दोन ओळीतील अंतर ०.३० मी ग दोन झाडातील अंतर ०.३० मी)
रोपांची संख्या (प्रती हेक्टर)	१,११,१११ रोपे/हे
रोपांची संख्या (प्रती चौरसमीटर)	११ रोपे प्रती चौरस मीटर
पाणी देण्याचीपध्दत	प्रति गादी वाफा एक लॅटरल प्रमाणे ठिबक पध्दत ४ लि प्रती तास विसर्ग, दोन तोट्यातील अंतर ०.३० मी.
एकूणलागणारे पाणी	२८.२० से.मी.
लागणारे पाणी (झाडप्रती लिटर)	०.२४ लि.
खते/हेक्टर	शिफारशीत मात्रेच्या १०० टक्के (शिफारशीत मात्रा नत्र: स्फुरद: पालाश) (१००:७०:८५ किलो)
लागवडीचीपध्दत	जोड ओळ पध्दत लॅस्टिक कापड
पिकाचीजात	स्वीटचार्ली
हेक्टरीउत्पादन	१४.५०टन/हेक्टर
प्रतीझाडउत्पादन, किलोग्रॅम	०.१३ किलोग्रॅम/हेक्टर
उत्पादन खर्च (रूपये/हेक्टर)	रू. ५,८१,५०३/-
निव्वळनफा (रूपये/हेक्टर)	रू. १,१५,८४९६/-
नफा खर्चगुणोत्तर	२.९९
पाणी वापर क्षमता,	५.१४

कृषि तंत्रज्ञान माहिती केंद्र, दापोली

atickkv@gmail.com

www.dbskkv.org

डॉ. बाळासाहेब सावंत कृषि विद्यापीठ,
दापोली-४१५७१२, जि. रत्नागिरी

क्विंटलप्रतिहेक्टरप्रतिसेटिमीटर	
पाण्याचीबचत	५० टक्के

स्वयंचलितसिंचन यंत्रणा

- १) जमिनीतील उपलब्ध ओलाव्यावर आधारित काम करते
- २) जमिन कायमस्वरूपी वाफसा स्थितीमध्ये राहते
- ३) पिकासाठी पाणी व अन्नद्रव्याची उपलब्धता वाढते
- ४) वीजपुरवठा खंडीत होत असेल तरी वीज पुरवठा चालू होताच सिंचन सुरू होते
- ५) प्रोग्रॅम करण्यास अतिशय सोपे
- ६) बाजारातील उपलब्ध तंत्रज्ञानापेक्षा किंमत खुपच कमी म्हणजे हेक्टरी २०,०००/-पर्यंत
- ७) यंत्रणा दुरुस्ती कमी खर्चात करता येते
- ८) छोटया/मोठया सर्व शेतकऱ्यासाठी उपयुक्त
- ९) सर्व प्रकारच्या जमिनीसाठी व पिकासाठी उपयुक्त

मनुष्यचलित/हायड्रोपोनिक संच

- १) शहरी भागामध्ये/कमी जागेमध्ये विषमुक्त भाजीपाला उत्पादनासाठी उपयुक्त तंत्रज्ञान
- २) छोटया कुटुंबाची पालेभाजीची गरज लक्षात ठेवून निर्मिती
- ३) कमी जागेत, कमी श्रमात व अकुशल मनुष्य देखील भाजीपाला उत्पादन घेवू शकतो
- ४) उभा व त्रिकोणी आकारामध्ये उपलब्ध
- ५) आकार— १.५ मी. लांबी X १.५ मी. उंची व ०.६० मी.रूंदी (उभा) व १.५ मी. लांबी X १.५ मी. उंची व ०.७५ मी. रूंदी (त्रिकोणी) मध्ये उपलब्ध

डॉ. बाळासाहेब सावंत कौकण कृषि विद्यापीठ,
दापोली-४१५७१२, जि. रत्नागिरी

- ६) निर्मितीसाठी १० मी.मी. व्यासाच्या पीव्हीसी पाईप व १० मी.मी. व्यासाच्या लोखंडी सळईचा वापर
- ७) व्हर्मिक्युलाईट (५०%) कोकोपीट (२५%) गांडुळखत (२५%) या माध्यमाचा वापर
- ८) तंत्रज्ञान अतिशय कमी किंमतीमध्ये म्हणजे उभ्या आकाराच्या संच निर्मितीकरीता रू. २,३९४/- व त्रिकोणी आकाराच्या संच निर्मितीकरीता रू. ४,७२६/- एवढ्या खर्चात निर्मिती करता येते.

